

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучасва
Факультет менеджменту і економіки
Кафедра педагогіки, психології та права

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«ТРУДОВЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Харків - 2019

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Шерстюк С.В., доцент кафедри педагогіки, психології та права,
кандидат економічних наук, доцент.

Обговорено та рекомендовано до видання
вченою радою факультету менеджменту і економіки
(протокол № 1 від «28 » серпня 2019 р.)

Доцент кафедри
педагогіки, психології та права,
кандидат економічних наук, доцент

С. ШЕРСТЮК

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Трудове право» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система загальних принципів і підходів наукового пізнання і забезпечує формування знань та розумінь про основні поняття трудового права, їх співвідношення; набуття навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних управлінських ситуаціях, а також навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення і своєчасного оновлення професійних знань здобувача; формування правосвідомості і правової культури у майбутніх менеджерів та економістів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Трудове право. Трудовий договір.
2. Оплата, охорона та дисципліна праці. Відповідальність за порушення норм трудового законодавства.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни – навчити здобувачів основних положень трудового права, сформувати й розвинути вміння користуватися нормативно-правовими актами для вирішення практичних правових завдань і ситуацій; навчити здобувачів розуміти місце й роль трудового права в системі права України.

1.2. Завдання: зрозуміти як функціонують всі структурні елементи трудового права України; з'ясувати чому виділяють різні норми та інститути трудового права, для чого вони необхідні та як регулюються; сформувати правову культуру студента.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі повинні:

знати:

- сутність трудового права, його правову характеристику;
- норми трудового законодавства, їх вплив на стратегічне планування;
- джерела трудового права та їх роль для забезпечення життєдіяльності суспільства в цілому, і конкретного підприємства, зокрема;
- взаємозв'язок норм трудового права з нормами інших галузей права.

вміти:

- орієнтуватись у системі трудового права України;
- аналізувати норми трудового законодавства;
- застосовувати норми трудового права у практичних ситуаціях при роботі з кадровими ресурсами, профспілковими органами, партнерами, державними органами тощо;
- правильно користуватися юридичною термінологією;
- працювати з договорами, звітністю та іншою кадровою документацією;

- застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних життєвих та виробничих ситуацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності**:

інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності:

- оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду;
- здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.

спеціальні компетентності:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту.

Програмні результати навчання:

- формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту;
- ініціювати, розробляти та реалізовувати проекти у сфері менеджменту, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації;
- діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Філософія. 2. Педагогіка вищої школи.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

Захист дисертаційної роботи.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Трудове право. Трудовий договір

Тема 1. Поняття, предмет та значення трудового права

Трудове право як галузь права України. Предмет і метод трудового права. Загальна характеристика Кодексу законів про працю.

Основні засади, функції трудового права. Особливості предмету та методу правового регулювання трудових відносин.

Тема 2. Основні принципи трудового права

Поняття та значення основних принципів трудового права. Принципи, що характеризують умови праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівника.

Основні напрями розвитку трудового законодавства в Україні та світі.

Тема 3. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права, їх загальна характеристика.

Конституція України як основний закон та джерело трудового права.

Кодекс законів про працю – базове джерело трудового права, його характеристика.

Єдність і диференціація в трудовому праві. Дія нормативних актів у час просторі та відповідно до категорій осіб.

Тема 4. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Сутність трудових правовідносин, їх склад та загальна характеристика складових елементів. Правовий статус суб'єктів трудових правовідносин, його види, зміст. Класифікація та характеристика окремих видів суб'єктів трудових правовідносин.

Об'єкт трудових правовідносин. Юридичний зміст та юридичний факт трудових правовідносин, їх характеристика.

Тема 5. Колективні договори і угоди

Поняття та значення колективного договору. Правові підстави та умови укладення колективного договору. Сторони колективного договору.

Зміст колективного договору. Права та обов'язки сторін колективного договору. Структура і порядок прийняття (зміни) колективного договору (угоди).

Тема 6. Трудовий договір

Сутність трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Форми та види трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору. Порядок прийому на роботу. Випробувальний термін: поняття та різновиди. Трудовий договір про суміщення професій і посад. Сумісництво.

Переведення на іншу роботу. Види переведень та їх характеристика. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці.

Загальні підстави припинення трудового договору, їх класифікація. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Інші підстави розірвання трудового договору. Порядок звільнення працівника. Вихідна допомога.

Змістовий модуль 2. Оплата, охорона та дисципліна праці. Відповідальність за порушення норм трудового законодавства

Тема 7. Робочий час та час відпочинку

Поняття та види робочого часу, їх характеристика. Режими робочого дня. Надурочна робота.

Поняття та види часу відпочинку. Відпустки: поняття, види та порядок надання. Характеристика щорічної основної та додаткових відпусток. Творчі відпустки. Соціальні відпустки.

Тема 8. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати

Поняття і структура заробітної плати. Основна та додаткова частина заробітної плати.

Системи оплати праці та їх види. Індexсація заробітної плати. Поняття і види гарантійних та компенсаційних виплат.

Тема 9. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття дисципліни праці та засоби її забезпечення. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Заохочення як метод забезпечення трудової дисципліни.

Поняття, підстави та види дисциплінарної відповідальності працівників. Порядок накладення дисциплінарних стягнень. Зняття і оскарження дисциплінарних стягнень.

Поняття та види матеріальної відповідальності в трудовому праві. Підстави і умови притягнення до матеріальної відповідальності.

Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Сутність і зміст охорони праці. Організація охорони праці та техніки безпеки на підприємстві. Органи нагляду та контролю за охороною праці, їх повноваження.

Умови праці та додаткові гарантії для окремих категорій працівників (жінок, неповнолітніх осіб, інвалідів тощо)

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 11. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Трудові спори. Класифікація трудових спорів. Індивідуальні та колективні трудові спори, їх характеристика. Комісії по трудових спорах, їх компетенція.

Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю як гарантія охорони трудових прав працюючих. Відповідальність за порушення діючого трудового законодавства.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бойко М.Д. Трудове право України: навч. Посіб. / М.Д. Бойко. – К.: Олан, 2008. – 335.
2. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство. 3-тє вид. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 184 с.
3. Основи правознавства України: Навч. посібник / Ківалов С.В., Музиченко П.П., Крестовська Н.М., Крижанівський А.Ф. - Х.: Одиссей, 2012. – 400 с.
4. Основи правознавства: Навч. посіб. / За заг. ред. ПЛ. Гнатенко. - К.: Юридична книга, 2004. - 320 с.
5. Основи правознавства: Навч. посіб. / Під заг. ред. В.П. Пастухова. - К.: Алерта. 2005. - 377с.
6. Правознавство: Навч. посібник / За ред. П.Д. Пилипенка. – Львів: «Карт-бланш», 2003. – 380 с.
7. Правознавство: Навч. посібник / За ред. М.В. Кравчука. – Тернопіль: «Новий Світ - 2000», СПД ФО «В.М.Піча», 2007. – 516 с.

8. Прокопенко В.І. Трудове право України: підручник. / В.І. Прокопенко. – Х.: Консум, 2018. – 527 с.
9. Теліпко В.Е. Трудове право України: навч. посіб. / В.Е. Теліпко – К.: Центр навч. літ-ри, 2009. – 456 с.
10. Трудове право України: підручник. / В.В. Жернаков, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та ін.; за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – 496.
11. Юридичні терміни. Тлумачний словник / За ред. В.Г. Гончаренка. – К.: Либідь, 2013. – 228 с.

Допоміжна

1. Конституція України від 28.06.96 (зі змінами і доповненнями) // ВВР України. – 1996. - №30.
2. Кодекс законів про працю. - Х.: Одисей, 2012.
3. Про колективні договори та угоди: Закон України // ВВР України. – 1993. - № 36. – Ст. 361.
4. Про охорону праці: Закон України // ВВР України. – 1992. - № 49. – Ст. 668.
5. Про оплату праці: Закон України // ВВР України. – 1995. - № 17. – Ст. 121.
6. Про відпустки: Закон України // ВВР України. – 1997. - № 2. – Ст. 4.

15. Інформаційні ресурси

1. Трудове право України: підручник. / В.В. Жернаков, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та ін.; за ред. В.В. Жернакова. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1074041343312/pravo/trudove_pravo_-_zhernakov_vv – Назва з тит. екрана.
2. Копиленко О.П. Правознавство. Навч. посібник. – 2007. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/pravoznavstvo_-_kopilenko_op – Назва з тит. екрана.
3. Кунченко-Харченко В.І. Правознавство. Навч. посібник. – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/11750204/pravo/pravoznavstvo_-_kunchenko-harchenko_vi – Назва з тит. екрана.
4. Олійник А.Ю. Правознавство. Підручник. – 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10550123/pravo/spisok_vikoristanih_dzherel#493 – Назва з тит. екрана.
5. Правознавство. Підручник / За заг. ред. Крестовської Н.М., Кулініч О.О., Романадзе Л.Д. – Одеса: ОНЕУ, 2015.
Розділ 8. Трудове право с.353-451
<http://dspace.oneu.edu.ua › jsui › bitstream › Правознавство PDF>
6. Кодекс законів про працю України (КЗпП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> – Назва з тит. екрана.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. **Засоби діагностики успішності навчання.** Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний та модульний контроль результатів навчання.

Підсумкове оцінювання рівня знань здобувачів з трудового права здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю, індивідуальної та самостійної роботи здобувачів, підсумкового контролю знань здобувачів за 100-бальною шкалою.

Поточний модульний контроль з трудового права включає в себе дві модульні контрольні роботи з вивчених тем, які проводяться письмово у формі теоретичних і тестових завдань. Знання та вміння здобувачів оцінюються за допомогою:

- здійснення моніторингу роботи здобувачів при обговоренні практичних ситуацій, задач та обґрунтуванні відповіді. Критеріями оцінки є спосіб подачі ідей, підкріплення її законодавчою базою, вміння презентувати та відстоювати свої пропозиції;

- індивідуального виступу за проблематикою семінарського заняття. Критеріями оцінки є спосіб подачі інформації, її зміст, підкріплення прикладами, аналіз та висновки.

Підсумковий контроль з трудового права проводиться у формі усного заліку.

Додатково заохочується виступи здобувачів на засіданнях наукового гуртка з правових дисциплін та наукових конференціях.